

[Thorndahl]

Grønland, hvorfor retten tilkendte Greendane tab for forventet fremtidig indtjening og dermed klart afviste regeringens argumentation om, at det pågældende indgreb var en almindelig regulering af næringslivet begrundet med almene samfundsmæssige interesser.«

Skriftlig begrundelse

Der foregår i dag en betydelig offentlig debat om de fremsatte regeringsforslag om tvangsmæssige ændringer af A. P. Møllers eneretsbevilling. Det er åbenbart regeringens forventning, at et sådant tvangsmæssigt indgreb, der fratager A. P. Møller forventede fremtidige indtjening, vil bevirke en så stor indtjening, at det vil få væsentlig betydning for statens økonomi og herunder for betalingsbalanceunderskuddet. Regeringen må derfor regne med, at man på denne måde tvangsmæssigt fratager A. P. Møller en forventet fremtidig indtjening, der mindst vil udgøre et tocifret milliardbeløb. Regeringen regner åbenbart også med, at den ved tvang kan reducere en virksomheds indtjening erstatningsfrit.

Dette forekommer at være fundamentalt i strid med dansk lovgivning, hvor det offentlige indtægter jo skal tilvejebringes ved skatter, afgifter o.lign.

Derimod er der ingen lovlig mulighed for, at det offentlige på privates eller på virksomheders bekostning kan opnå økonomisk gevinst gennem ekspropriationer eller erstatningsfrie reguleringer.

På den baggrund er det af interesse at blive orienteret om regeringens begrundelse for at have trukket anken til højesteret tilbage i Greendanesagen. I denne sag argumenterede regeringen nemlig principielt på samme måde, som den gør i Nordsøoliesagen.

Regeringen gjorde således gældende, at der hverken i lovgivningen eller i retspraksis er holdepunkter for at antage, at en næring, hvortil der ikke kræves særlig tilladelse, er beskyttet af grundlovens § 73. Landsrettens flertal fastslog imidlertid, at Greendanes virksomhed var omfattet af grundlovens § 73, og landsretten understregede:

»Selv om lovens hovedformål som angivet i motiverne har været at tilgodese den grønlandske befolknings interesse i gennem ens fragtrater for hele Grønland i størst muligt

omfang at opretholde ens priser for varer i alle den kgl. grønlandske handels butikker – hvilken ordning på grund af den private handels omfang har dalende betydning – må der antages ved loven tillige at være tilgodeset betydelige erhvervsøkonomiske interesser i at genindføre Handelens monopol på besejlingen og undgå yderligere økonomiske tab som følge af flytning af besejlingsafdelingen til Ålborg.«

Hermed tilkendegiver landsretten, at det offentlige ikke skal kunne tjene på en tvangsmæssig ændring af en erhvervsvirksomheds vilkår.

Thorndahl (FP):

Det diskuteres jo for tiden meget, om man gennem tvang erstatningsfrit kan ændre A. P. Møllers eneretsbevilling. Helt frem til år 2012, som eneretsbevillingen jo løber til, vil man i praksis kunne konstatere de indtægts- tab, som staten i givet fald gennem et tvangsindgreb vil påføre Dansk Undergrunds Consortium. Vi vil løbende kunne registrere det som de fortjenester, eventuelle nye koncessionshavere vil opnå, og vi vil løbende kunne registrere det som statslige merindtægter, og disse beløb, der jo efter sagens natur må være af milliardstørrelsen, er udtryk for det, A. P. Møller i dag vil kunne betegne som den forventede fremtidige indtjening.

I den retssag, der er baggrund for det stillede spørgsmål, argumenterede regeringen på principielt samme måde, som man i dag argumenterer i forbindelse med de påtænkte indgreb i eneretsbevillingen.

I forbindelse med Greendanesagen tilkendegav regeringen således, at den lov, der fratog virksomheden Greendane muligheden for at besejle Grønland, var et udslag af den lovgivningsmagten tilkommende almindelige beføjelse til at træffe regulerende bestemmelser for næringslivet, hvorfor regeringen afviste kravet om erstatning for en forventet fremtidig indtjening.

Dette synspunkt afviste østre landsret imidlertid, hvorfor regeringen ankede dommen til højesteret, men anken blev senere trukket tilbage, og jeg har derfor bedt ministeren om i dag at forklare, hvorfor regeringen trak anken tilbage. Er det, fordi regeringen er blevet klar over, at regeringens synspunkter i denne sag var uholdbare?